

NYHETSBREV FOR FISK OG HAV

Nord-Norges Europakontor

Vi ønsker med dette leserne av Nyhetsbrev for fisk og hav et riktig godt nytt år! Årets første EU-nyheter på området understreker og forsterker de senere års tendenser: Bærekraftig forvaltning, miljø og klima er svært viktige strømninger i næringene. Hvilke større konsekvenser dette får på lokalt og regionalt næringsnivå, er enda for tidlig å si, men vil berøre næringene betydelig.

I dette nyhetsbrevet kan du lese om EUs nylig utgitte blå bioøkonomirapport, der tang og tare er i fokus. Det forhandles kvoter i flere retninger, der bærekraft er en viktig faktor. Norge har dradd på seg en del misnøye i kvoteforhandlingene med EU. Hvorfor, kan du lese i saken under. EUs årlige markedsanalyse har også nylig kommet ut. Videre kan du lese at EU nå setter inn 3 flunkende nye patruljefartøyer for å bedre kunne inspisere sine fiskerier, samtidig som Kommisjonen setter i verk ytterligere tiltak i 6 vernesoner. En oversikt over arrangementer, og en god del kommende høringer på området, kan du lese om til slutt.

God lesning!

Nils Kristian Sørheim Nilsen
Direktør / Dr.polit

I NYHETSBREVET

**EUS BLÅ
BIOØKONOMIRAPPORT
FOR 2022**

**ENIGHET OM
FISKEKVOTER MELLOM
EU OG STORBRITANNIA**

**EU SETTER INN 3 NYE
PATRULJEFARTØY**

**HISTORIEN OM
GRISEBONDEN SOM BLE
FISKEOPPDRETTEREN**

Bærekraftige fiskerier: EU og Storbritannia enige om fiskekvoter for 2023

Ved siden av fiskeriforhandlingene mellom EU, Storbritannia og Norge om fiskekvoter i Skagerak, Nordsjøen og Atlanterhavet, som norsk fiskeripresse har dekket godt, er det også inngått en avtale mellom EU og Storbritannia om fiskekvotene for ulike bestander i Nordøst-Atlanteren. Avtalen ble inngått rett før jul.

Etter Storbritannias uttrekken fra EU, deles nå de fleste kvotene i EUs farvann i Nordøst-Atlanteren med land utenfor EU, deriblant Storbritannia.

Den nye avtalen som er inngått, skal bidra til bærekraftig forvaltning av felles fiskebestander i begge parter havområder, og skal gi stabilitet og forutsigbarhet for flåten og operatørene. Avtalen gjelder for mer enn 74 bestander og sikrer fiskekvoter på over 350 000 tonn for EU-flåten – til en anslått verdi rundt 1 milliard euro, basert på historiske landingspriser, men justert for inflasjon.

Avtalen ble inngått etter den tredje årlige konsultasjonen om fiskekvoter mellom EU og Storbritannia, som er i henhold til handels- og samarbeidsavtalen mellom EU og Storbritannia (TCA). Den dekker alle delte og felles forvaltede fiskebestander i EU og Storbritannia, og fastsetter totale tillatte fangstgrenser (TAC) for 2023 for de delte bestandene.

Avtalen er, som seg hør og bør, basert på de beste tilgjengelige vitenskapelige rådene om tilstanden i bestandene, gitt av Det internasjonale råd for havforskning (ICES). Den skal også ta hensyn til viktige bærekrafts- og forvaltningsprinsipper, som maksimal bærekraftig avkastning (MSY) og føre-var-tilnærmingen, som er sentrale i EUs felles fiskeripolitikk (CFP) og i fiskerikapittelet i TCA.

I tillegg forpliktet partene seg til flere konkrete tiltak for å forbedre bærekraftig forvaltning av felles fiskebestander i løpet av det neste året, inkludert en gjennomgang av tekniske tiltak for å beskytte sårbare bestander. Dette arbeidet skal gjøres i EUs og Storbritannias spesialkomité for fiskeri.

[Avtalen, og dens innhold finnes her.](#)

EUs blå bioøkonomirapport er ute

2022-utgaven av rapporten ble presentert på selveste fredag den 13. (januar). Rapporten gir en oversikt over den siste utviklingen av mikro- og makroalgedyrkingssystemer i EU og verden.

Rapporten har et spesielt fokus på sargassum (en makroalge), og viser hvordan tang kan fange karbon og transformere regionale økonomier. Rapporten er utarbeidet av EUMOFA (European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture Products).

Kommisjonen vedtok i november 2022 meldingen «Towards a strong and sustainable EU algae sector» som tar for seg noen av funnene som fremheves i rapporten.

Hovedfunn i EUs blå bioøkonomirapport 2022

1.Oversikt over utviklingen av mikro- og makroalgedyrkingssystemer

Tareoppdrett- og høsting er fortsatt svært småskala i Europa – til tross for at 36 % av bedriftene som er oppført i en global database for tangindustri, er i Europa.

Det regulatoriske landskapet for tarekonsesjoner og tillatelser er ukoordinert og inneholder mange regulatoriske aktører på nasjonalt og lokalt nivå. Det utgjør også noen ganger høye kostnader for små selskaper som ønsker å drive tangdyrking til sjøs.

'Aquaculture 4.0', der bruk av informasjonsteknologi, automatisert høysensitiv overvåking, Internett of Things, skyanalyse, og sanntids automatiserte og robotresponser – vil bli standard for håndtering av storskala mikroalge- og tanganlegg.

Foto: the Life on the Edge Exploration

2.Sargassum er ennå ikke klar til å bli taksert kommersielt

Sargassum er en slekt av stor bruntang som befinner seg på havets overflate og flyter rundt i store masser. Sargassum har en viktig rolle i marine økosystemer, og fungerer som hotspots for biologisk mangfold og produktivitet.

Økningen i sargassumoppblomstring i Atlanterhavsregionen har ført til et mangfold av prosjekter som søker å redusere de negative effektene av oppblomstringen, samt å se på de kommersielle mulighetene. Det konkluderes med at det foreløpig ikke er noe reelt marked for sargassum. De fleste løsninger som er testet ut, er ikke kommersielt modne ennå.

3. Tang og tare som «blått karbon»

Tareøkosystemer har en betydelig rolle i det marine karbonkretsløpet. Ifølge vitenskapelig litteratur fungerer de som en netto sekvensator av CO₂ på verdensbasis. EU har mange tangøkosystemer, men står for mindre enn 0.25% av den globale tangproduksjonen.

Mulige tiltak for å integrere tang og tare i klimapolitikken inkluderer bevaring, restaurering og oppdrett, med mulige positive effekter på både klima og miljø. I rapporten sies det at de mange kunnskapshullene som finnes på området må tettes, for at også EU skal få nyttiggjort seg av tangen som klimatiltak.

Dette inkluderer å vurdere eksisterende tangøkosystemer i Europa, bygge bedre kunnskap om næringstilgang og eutrofiering i EUs kyst- og havområder, og evaluere karbonavtrykket til tangbaserte produkter.

4. Hvordan kan tareoppdrett forandre regionale økonomier?

I tillegg til å være småskala, er den europeiske tangindustrien regionalt "ubalansert". Den økende etterspørselen etter tangprodukter kan ikke oppfylles av produsenter på grunn av en rekke faktorer som bl.a:

- kunnskapssiloer
- mangel på datatransparens
- uforutsigbare produksjonssykluser
- ineffektive forsyningskjeder
- komplekse regelverk

Denne situasjonen fører til at investorer og bedrifter holder igjen sine satsinger. Utfordringene for den europeiske tareindustrien er ikke teknologidrevet, men mer knyttet til styring og markedsspørsmål.

Reverseringen av denne trenden vil avhenge av stabil tilgang på råstoff, utvikling av verdiskapende produkter, kompetanseoverføring mellom regioner der produksjonen er godt utviklet og de som ønsker å utvikle næringen.

[Les rapporten her.](#)

EU-land er lite fornøyd med Norge i forhandlingene om en fiskeriatvtale for 2023

Den 14. januar kunne Fishing Daily rapportere om stor misnøye med de norske forhandlingsposisjonene i arbeidet med en ny fiskeriatvtale for 2023. Det hevdes at forhandlingene stoppet opp fredag den 13. januar, og neppe blir gjenopptatt før i slutten av januar.

EU-aktørene, og spesielt danskene og irene, reagerer på den norske kompromissviljen, og sier det gjenstår mange uavklarte spørsmål. Et av punktene som har skapt reaksjoner blant irene er et norsk ønske om en kvote på 450 000 tonn kolmule i irske farvann, i bytte mot 60 tonn torsk, som er ufiskbar for irene. Ellers er danskene lite fornøyd med at det ikke er noen avklaring rundt deres tilgang til norske farvann. Andre forhold som skaper problemer, og som det reageres på, er torskekvoten i Svalbardsonen.

[Les saken i Fishing Daily her.](#)

EUs fiskemarked i 2022: Her er høydepunktene

EU Fish Market er en omfattende analyse av det globale- og EUs fiskeri- og akvakulturmarkeder. I denne analysen kan du finne mer om hva som produseres, eksporteres, importeres, når og hvor, hva som konsumeres, av hvem og hva hovedtrendene er. Årsrapporten er utarbeidet av EUMOFA (European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture Products). Det var tre høydepunkter i 2022.

1. Fortsatt Covid-19-effekter på konsum av fisk og sjømat

I 2021 fortsatte europeiske borgere å konsumere mer fisk og sjømatprodukter hjemme. Husholdningenes utgifter til fisk og sjømat i EUs 27 medlemsland vokste med 7% fra 2020. Dette bygger på trenden som er registrert mellom 2019 og 2020. Det økte hjemlige konsumet er mest sannsynlig knyttet til de varige effektene av COVID-19-pandemien, noe som førte til en økning i krav om å holde seg hjemme og medførte at mer mat var hjemmelaget.

Likevel, ifølge Euromonitors estimater, har også forbruket utenfor hjemmet økt: en vekst som forventes å fortsette og deretter stabilisere seg i perioden 2024-2026.

2. Forverring av handelsbalansen

I 2021 førte økt import fra-, og redusert eksport til tredjeland til et handelsbalanseunderskudd på 10%, som er € 1.80 milliarder høyere enn i 2020. Den totale importverdien økte mer enn volumene, som følge av en økning i prisene. Økningen forklares delvis med Euroens svekkelse mot den norske krona, noe som gjorde import fra Norge - en av de store leverandørene til EU, dyrere.

3. Ti år med lav tilgang og konsum

Hvert år anslår EUMOFA den totale tilgangen på fiskeri- og akvakulturprodukter for forbrukere i EU. Dette inkluderer fangst, akvakulturproduksjon og import, og ekskluderer eksport. Resultatene av disse estimatene gir et anslag på EUs totale konsum av fisk og sjømatprodukter.

- Fra 2019 til 2020 falt både import og produksjon fra fiskeri og havbruk. Det totale tilbudet av fisk og sjømatprodukter nådde et av de laveste nivåene som ble registrert i tiåret 2011-2020.
- I 2020 var det estimerte EU-forbruket 10,41 millioner tonn, tilsvarende 23,28 kg per person. Disse tallene er også lavt sett i et tiårsperspektiv. I motsetning til tendensen i EU generelt, var det en liten økning for noen land, der Bulgaria har den høyeste veksten i konsum med +6%. Portugal skiller seg fortsatt ut som den største EU-konsumenten av fiskeri- og akvakulturprodukter, med 57,7 kg. per capita. Nummer to på listen er Spania med et konsum på 44,2 kg. De dårligste sjømatkonsumentene i EU finner vi i Øst-Europa, med Tsjekkia på bunn med et konsum på 5,7 kg. per capita. Tendensen er også at konsumet faller i de store konsumentlandene i Nord- og Vest-Europa, mens konsumet øker i øst.
- Landinger av fisk og sjømat falt også. Dette kan knyttes til virkningen av Covid-19-pandemien, som førte til en reduksjon i fiske, og fiskekvotene, som generelt var lavere i 2020 enn i 2019.

Funn for noen hovedarter:

Laks: Sterk økning i verdien av EUs import fra 2020 til 2021. Økningen i importmengden var moderat, på grunn av sen gjenåpningen av HoReCa-sektoren etter COVID-19-pandemien.

Tunfisk: I 2020 var tunfiskfileter det viktigste importerte produktet til EU, og erstattet importen av hel tunfisk. Trenden fortsatte i 2021: Importert filet endte på rundt 190.000 tonn, mens importen av hel tunfisk falt med 21 prosent. Fra slutten av august 2022 fortsatte importgapet å øke. Det ble registrert sterk vekst i importprisene for de første 8 månedene av 2022.

Lyr (Alaskan pollock): Lyr er en viktig art for EUs prosessindustri. I 2021 falt EUs import av lyr til sitt laveste nivå på 10 år, til 266.305 tonn. Dette skyldes begrenset tilgang av produkter fra Kina, på grunn av stenging av kinesiske havner til Russland og kinesiske COVID19-nedstengninger. Under pandemien ble også lyr produsert i USA populært på det amerikanske markedet på grunn av sin lave pris - noe som førte til redusert tilgjengelighet på EU-markedet. EUs import av lyr fra Russland vokste med henholdsvis 29% og 31% mht. mengde og verdi fra 2020 til 2021. Til tross for den russiske krigen mot Ukraina, fortsatte EUs import av russisk lyr på rekordhøyt nivå i første halvdel av 2022.

Atlantisk makrell: EUs eksport av makrell hadde det høyeste volumet på 4 år i 2021, med 180 169 tonn. I de første 8 månedene av 2022 har eksportprisene steget med rundt 20%, drevet av sterk etterspørsel fra asiatiske og afrikanske markeder. Ved utgangen av september 2022 landet Norge, Island, Færøyene og Storbritannia 3 % mer makrell enn i samme periode i 2020.

Seabass og seabream: I 2021 økte EUs akvakulturproduksjon av begge artene mer enn den globale produksjonen. Handelsstrømmer mellom medlemslandene viste en 6% økning i prisene på seabass og 3% nedgang for seabream sammenlignet med 2020. EUs produksjon i 2022 forventes å fortsette å vokse. Prisene har økt kraftig i første halvår 2022.

[Hele analysen finnes her.](#)

Mer om bærekraftig fiskeri: EU setter inn 3 nye patruljefartøy

Det europeiske fiskerikontrollbyrået (EFCA) presenterte den 17. januar tre nye patruljefartøy som vil styrke fiskeriinspeksjonene i europeiske og internasjonale farvann.

Fartøyene vil styrke EFCAs operative kapasitet innen overvåking, kontroll og overvåking av fiskeriene, jfr. den felles fiskeripolitikken (CFP). De vil først og fremst bli utplassert som patruljefartøy for å støtte EUs medlemsstater innen EUs havbassenger, i tillegg til områdene til Den nordatlantiske fiskeriorganisasjonen (NAFO) og Den nordøstatlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC), og Middelhavet under Den generelle fiskerikommisjonen for Middelhavet (GFCM).

Fartøyene har fått navnene Ocean Guardian, Ocean Protector og Ocean Sentinel og seiler under portugisisk flagg, og vil også støtte andre kystvaktfunksjoner, inkludert maritim overvåking og forurensningsrespons.

[Pressemeldingen fra EFCA kan leses her.](#)

Fiskeri og naturvern: Økt vern av Natura 2000-lokaliteter i Nordsjøen

Økt satsing på bærekraft innen fiskeriene er som kjent høyt på EUs agenda, og 8. desember 2022 vedtok Kommisjonen ytterligere et sett med bevaringstiltak for å styrke vernet av seks Natura 2000-lokaliteter og to nasjonale marine verneområder (MPA) i Nordsjøen.

Den nye forordningen innfører tiltak for fire tyske (Sylt Outer Reef, Borkum Reef Ground, Dogger Bank og Eastern German Bight) og to nederlandske (Cleaver Bank og Frisian Front) Natura 2000-lokaliteter, samt Frisian Front og Central Oyster Grounds MPAer. Tiltakene beskytter sårbare havbunnshabitater, som sandbanker og rev, mot påvirkning fra bunnkontaktredskaper. De bidrar også til å beskytte niser og seks sjøfuglarter ved å redusere bifangsten i garn.

Bevaringstiltakene er basert på felles anbefalinger fra Tyskland og Nederland, og støttes av nabolandene som fisker i området (Belgia, Danmark, Frankrike og Sverige), noe som også styrker regionaliseringens rolle i gjennomføringen av den felles fiskeripolitikken i EU(CFP). Forordningen støtter også opp under European Green Deal og EUs strategi for biologisk mangfold for 2030. Videre bidrar det til gjennomføringen av habitatdirektivet, fugledirektivet og havstrategidirektivet (MSFD). Forordningen skal nå forelegges Europaparlamentet og Rådet og forventes å tre i kraft ila februar 2023 - etter å ha blitt publisert i EUs Official Journal. Ytterligere informasjon om saken finnes her.

Flere EU-land mottar betydelige beløp fra EUs Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund for 2021-2027

Utover høsten i fjor startet EU sine tildelinger fra deres fond for maritim,- fiskeri- og akvakultursektor. Fondet brukes til gjennomføring av EUs felles fiskeripolitikk, der hvert enkelt land har fått godkjent tiltak og satsinger som skal støtte opp under denne politikken. Under kan en lese hvor mye hvert enkelt land får tildelt, og hvilke tiltak de skal bruke dem på:

- [Belgia mottar 40,3 millioner Euro.](#)
- [Romania får 232 millioner Euro.](#)
- [Hellas er bevilget 364 millioner Euro.](#)
- [Slovenia er tilgodesett med 24 millioner Euro.](#)
- [Portugals tildeling er på 392,6 millioner Euro.](#)
- [Latvia får 135 millioner Euro.](#)
- [Danmark mottar 201 millioner Euro.](#)
- [Irland bevilges 142 millioner Euro.](#)
- [Estland får 97 millioner Euro.](#)
- [Polen mottar 512 millioner Euro.](#)

Hørt om den svenske grisebonden som ble fiskeoppdretter?

Christer Wannebro hadde vært grisebonde i 25 år. I 2018 trengte stallen hans oppussing, og han følte en sterk trang til å starte noe nytt. Det året deltok han på et seminar om sirkulær oppdrett og bestemte seg for å prøve.

I dag er Christers griser erstattet av tanker med fisk, mens de næringsrike restene fra fiskeproduksjonen brukes som gjødsel på jordene rundt anlegget. Produksjonssystemet som brukes ble oppfunnet av det svenske selskapet Scandinavian Aquasystems AB under navnet Gårdsfisk.

Gårdsfisk er skapt av to unge svensker som ønsket å produsere verdens mest bærekraftige fisk. De begynte sin satsing i 2013. I 2021 bestemte de seg for å ta det et skritt videre, og lanserte et nytt selskap, Scandinavian Aquasystems, for å la flere mennesker implementere det samme bærekraftige produksjonssystemet.

Det produseres to ulike fiskearter i stallen. Disse er Nile tilapia (*Oreochromis niloticus*) og afrikansk sharptooth steinbit (*Clarias gariepinus*). Det er mellom 1.500 og 2.000 fisk i hver kar. Begge artene er altetende og kan føres med mer bærekraftig fôr enn det som er mulig med andre oppdrettsarter.

Se filmen fra anlegget her.

EU-kommisjonen oppretter referansesenter for fiskevelferd

Den 7. desember 2022 kunngjorde EU-kommisjonen opprettelsen av et nytt EU-referansesenter for dyrevelferd, dedikert til oppdrettsfisk (EURCAW-fisk). For [Eurogroup for Animals](#) er dette en stor milepæl for akvatiske dyr, og mener at EU endelig tar sitt ansvar, og styrker fiskens velferd innen akvakultur. Dette er en stor milepæl for akvatiske dyr, og mener at EU endelig tar sitt ansvar, og styrker fiskens velferd innen akvakultur. [Les mer om saken her.](#)

En annen rapport, som omhandler forbedring av fiskevelferd for de 5 største oppdrettsartene i EU, og som danner bakgrunn for dette initiativet, kan leses [her.](#)

Høringer

En del høringer innen fiskeri, havbruk og forvaltning er rapportert å komme om ikke altfor lenge. Disse kan du finne i lenkene under:

Publisert høring:

- [Fisheries – Fishing Vessel Safety Directive \(evaluation\) \(europa.eu\)](#).
Høringsfristen er 16. mars

Kommende høringer:

- [European fishery statistics – simplified data collection \(europa.eu\)](#)
- [Sustainable EU food system –new initiative \(europa.eu\)](#)
- [Revision of EU rules on food contact materials \(europa.eu\)](#)
- [Fish & seafood products - review of marketing standards \(europa.eu\)](#)
- [Northwest Atlantic Fisheries Organisation's conservation & enforcement measures \(amendments to EU law\) \(europa.eu\)](#)
- [Managing fisheries – updated rules \(technical measures\) \(europa.eu\)](#)
- [Fisheries conservation measures in the North Sea – update \(europa.eu\)](#)
- [Protecting the seabed from bottom trawling by fishing vessels – evaluation \(europa.eu\)](#)

Arrangementer

14-16. februar [International Ocean Data Conference 2022](#), Polen

5-7. april [Ocean Literacy Festival in the Arctic Ocean](#)

25-27. april [Seafood Expo Global i Barcelona](#)